

Van Prof. Dr. W. M. Docters van Leeuwen ontving ik in November No. 176 van „Entomologische berichten”, waarin vermeld staan de vondsten van gallen, veroorzaakt door Thysanopteren (Blaaspoeten). En in diezelfde aflevering schrijft Dr. Oudemans van Schovenhorst (Putten) over „Zeldzame Nederlandsche dagvlinders” en wel in het bijzonder over *Polygonia C*-album, naar aanleiding van een vondst te Soest door Rinke Tolman. Dr. Oudemans geeft daarbij een lijstje van vondsten der exemplaren in zijn verzameling van 1866—1906, waaruit mij eigenlijk voor het eerst bleek, dat de vlinder buitengewoon zeldzaam is in ons land, waardoor mij toen ook natuurlijk duidelijk werd, waarom ik het dier niet gezien had sinds 1898.

Deze week kreeg ik de Februari-aflevering van „de Wandelaar” en daarin schrijft de Heer G. J. Klokman te Laag-Keppel dat hij in 1930 een half dozijn Gehakkelde Aurelia's heeft waargenomen.

Nu is zeker 1930 een goed jaar geweest voor de Nederlandsche Gehakkelden, maar als ik naga, wie de vlinders waarnamen: Klokman en Tolman, twee menschen, waarvan ik weet, dat ze zeer goede waarnemers zijn en dus tot de scherp-ingestelden behooren, als ik bedenk, hoe ik den vlinder eerst voor een zeer gehavend Vosje versleet, dan vraag ik me af: Komt bij het weinige succes der waarnemers hier dit gehakkelde niet een belangrijke rol spelen, maar dan een negatieve? Zullen oppervlakkige beschouwers den vlinder niet bijna altijd voorbijloopen? M.a.w. zou het dier wel zóó zeldzaam zijn als het lijkt?

Zie, dit heeft me gezet tot het schrijven van dit opstelletje en het maken van een teekening, waarin ik hoop van het dier zoo'n duidelijk portret te geven, dat het, al is het niet volkómen juist, toch wel voldoende is om zich een goede voorstelling er van te maken.

Bovendien volgt hier zijn signalement, dat ik ontleend heb aan Ter Haar, *Onze Vlinders*. „Achterrand der vleugels sterk gehakkeld, op de bovenzijde roodachtig geel met donkerbruine vlekken en helderder halve maantjes. Binnenrand der voorvleugels sterk gezwaaid. De onderzijde komt in twee typen voor: bij beide is de grondkleur groenachtig grijs, maar bij de eene is de geheele onderzijde sterk bruin gemarmerd met licht groene, zwart gevulde halve manen langs den achterrand en groene, zwart gekernde vlekken in den gewaterden band. Bij de andere type is de geheele onderzijde meer effen, komt de bruine teekening weinig uit en zijn de halve manen en vlekken bijna onzichtbaar. *De heldere C. is bij beide goed zichtbaar*”.

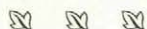
De witte *C*, waarover ik in den laatsten regel van deze beschrijving gesproken heb, gaf met den gehakkelden rand het dier den latijnschen naam *Polygonia C*-album, welke vrij vertaald dus luidt: de veelhoekige met de witte *C*.

De rups is van voren roodgeel van achter wit en sterk gedoornd. Zij leeft in Mei, Juli en September op hop, brandnetels, aal- en kruisbessen, iepen en hazelaars.

De pop is van het gewone *Vanessa*-type en hangt ook aan het staarteinde.

We hopen, dat deze beschrijving aanleiding moge zijn voor velen, om eens op de Gehakkelde Aurelia oftewel den Witten *C*-vlinder te letten.

A. JOMAN

BOOMPLANTDAGEN.

Naar aanleiding van het verslag betreffende de Staphorster Boomplantdag, in het Algemeen Handelsblad van Maandag 30 Maart l.l., Avondeditie, vestig ik hier de aandacht op de miskennis van het begrip Natuur (met natuur dan bedoeld de huidige Nederlandsche natuur, die voor 't grootste deel niet meer de oorspronkelijke is!)

Vooropgesteld de noodzaak van het in cultuur brengen van woeste gronden, vraag ik me af, waarom toch deze ontginningsarbeid „een zooveel mogelijk bewaren of herscheppen van natuurschoon” genoemd wordt. Gelooft men werkelijk aan een herscheppen van natuur door „de wegen en hoofdafvoerleidingen niet meer recht toe recht aan te maken, maar door flauwe bochten de

centonigheid te verbreken?" Of door „beplanting van de voornaamste wegen met opgaande boomen en struikgewas?"

Als de voorzitter van de OntginningsMij „Overijssel" opmerkt, dat bij ontginningen vaak het iedele wijken moet voor het economische, dan heeft hij volslagen gelijk; maar als hij zegt „toch streven wij eerlijk naar het zooveel mogelijk behouden en(of) herstellen van natuurschoon", dan kan hij hier niet bedoeld hebben natuur-schoon, maar wel landschaps-schoon, wat iets geheel anders is. De minister van Binnenlandsche Zaken herinnerde eraan „hoe hij in den allerlaatsten tijd driemaal het behoud van natuurschoon bevordert heeft". Als we dan lezen wat de minister hier o.a. onder natuurschoon verstaat, te weten het toekomstig bosch in de nabijheid van Amsterdam en de ontginning in Staphorst (notabene het „meest poëtische" behoud van natuurschoon volgens den minister!), dan wordt het diegenen, die weten wat echt natuurschoon is, toch wel droef te moede. Ook de commissaris der Koningin in Overijssel noemt de ontginning te Staphorst niet alleen bevordering van den landbouw (wat zij natuurlijk ongetwijfeld is) maar tevens bevordering van de natuur (?).

Verder sta ik zeer sceptisch tegenover „het wekken van grooter liefde en belangstelling voor de natuur bij de jeugd" door deze de wegen met boomen te laten beplanten, waarover de minister van Binnenlandsche Zaken zeide „Tevens echter zult gij leeren beminnen, wat in de natuur is, leeren zien het edele, het schoone, het goede". Immers beteekent zoo'n boom voor het plantende kind evenmin de natuur als een aardappelveld of een kudde vee dit beteekent voor den boer. Die boom en dat aardappelveld zijn volkomen vergelijkbare grootheden, en men loopt hier hard de kans, dat de kinderen zich als het ware blind staren op den door hen geplante boom, zonder ooit de zegeningen van de echte natuur te leeren begrijpen. Dit te meer, omdat de meeste kinderen geen bijzondere aandrang hebben om zich wat in het natuurleven te verdiepen. Let wel, ik ben niet de meening toegedaan, dat per se alle kinderen belangstelling voor de natuur moeten koesteren, en ik veroordeel de boomplantdagen niet, omdat ze te kort schieten in het aanmoedigen tot natuurbelangstelling (zelfs kunnen ze bepaalde eigenschappen in het kind, zooals plichtsgevoel, nauwgezetheid, netheid, gunstig beïnvloeden), maar ik verzet me tegen de door velen gehuldigde opvatting, dat het boomplanten liefde voor de natuur bij het plantende kind zou opwekken.

Dit artikel beoogt niet te zijn een bestrijding van het ontginningswerk op zichzelf, maar wel een bestrijding van de leuzen, waaronder ontginningswerk zoogenaamd goedgepraat wordt, en waarmede ontginning als een soort natuurherscheping wordt voorgesteld. Ontginning kan nooit een herscheppen of bewaren van natuur beteekenen. Ware natuur is iets geheel anders dan een ontginningswerk met flauwgebogen beplante wegen en vaarten (hoewel dat overigens een zeer plezierigen en netten aanblik kan opleveren!). Ware natuur, tenminste wat dan nog in Nederland als zoodanig beschouwd kan worden, vond men in de woeste gronden van het Staphorster Veld; die natuur is nu totaal verdwenen met al zijn natuurleven van dieren en planten. Men is in Nederland op een gevaarlijke wijze bezig natuurschoon te vervangen door landschapsschoon; het begrip Natuur wordt nu eenmaal nog teveel vereenzelvigd met het begrip landschapsschoon. Dat deze begrippen elkaar in het geheel niet dekken, weet een ieder, die de natuur een warm hart toedraagt. Er wordt veel te weinig ingezien, dat wat wij nog aan natuur bezitten niet de aangeplante bosschages en boomen zijn, maar juist wèl de duinen, heiden, plassen, zandverstuivingen en dergelijke gronden, de echte woeste gronden. Bescherming van gedeelten van die woeste gronden, naast boschbescherming, eischt aller aandacht.

J. M. WESTERMANN

N a s c h r i f t. Wij zijn het allen gloeiend eens met den heer Westermann, dat landschapsschoon niet mag worden gelijkgesteld met natuurschoon en dat kunstmatig landschapsschoon, al is het nog zoo artistiek ontworpen en nog zoo goed geslaagd, altijd maar een surrogaat is voor echt oorspronkelijk natuurschoon, vooral wat betreft het intiemere natuurleven „en detail" en de harmonie van het natuurgebeuren daarin. Maar daarom mogen wij, natuurvrienden in een dicht bevolkt land door teleurstelling niet onbillijk worden en moeten wij leeren van vele kwaden het minste te kiezen.

Wij hebben toch nog wel eenige hoop, dat bij enkele van die boomplantende boeren- en arbeiderskinderen, ingesteld als zij zijn op het nut van aardappelakkers en gladde rechte wegen, juist door het plechtige van zulke boomplantdagen iets opgewekt wordt, dat bij goede leiding kan uitgroeien tot werkelijke belangstelling in en gevoel voor de vrije natuur als zoodanig. Of zouden wij daarvoor alleen maar kunnen appelleeren aan het der jeugd ingeboren jagers- en woudloopers-instinct, vóórdat dit onderdrukt wordt door planters-utiliteitsbegrippen?

J. Hs.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN

Leiderskamp voor natuurstudie

De Ned. Natuurhistorische Vereeniging organiseert, speciaal voor vereenigingsleiders, van 21—28 Juli te Bakkum bij Castricum het derde Leiderskamp voor Natuurstudie. Dit a.s. kamp staat onder leiding van Dr. Joh. H. van Burkom, Alg. voorzitter van de Ned. Natuurhistorische Vereeniging. Het ligt op een prachtige plek tusschen de bosschen en duinen, een half uurtje van het strand.

Van de docenten, die uitgenoodigd zijn werd reeds een toestemmend antwoord ontvangen van Dr. Tesch, Dir. van 's Rijks Geologischen Dienst, de Heer J. L. W. Blokland, houtvester bij het Staats-Boschbedrijf, Dr. Th. van Lohuizen, den Haag (Sterrekunde), de Heer E. Vogelzang, Rentmeester van de Provinciale Landgoederen, terwijl van eenige anderen nog bericht ingewacht wordt.

Kenners van de streek als Dr. Ir. J. T. P. Bijhouwer, die het idee van dergelijke kampen naar ons land overbracht, en C. Sipkes, behooren tot de kampcommissie.

De kosten van het kamp bedragen f 25.— (voor leden van de Ned. Natuurhistorische Vereeniging en de Ned. Jeugdbond voor Natuurstudie f 22.50). Men wordt ingeschreven na storting van het verschuldigde bedrag op de girorekening No. 67469 van C. Sipkes te Overveen. In verband met de beschikbare tenten is aangifte vóór 10 Juni noodzakelijk.

Het Palaeolithicum van de Veluwe

Het is den heer J. Bezaan te Putten mogen gelukken, behalve het door ons beschrevene in „De Levende Natuur” van 1 Maart, nog een tweetal ateliers van vuursteen werktuigen uit het palaeolithicum te ontdekken. Het eene ligt wederom onder het dorp Elspeet, het andere onder Leuvenum. De bodem der Veluwe blijkt dus meer van deze oude cultuur te herbergen, dan zeker verwacht werd. Er is overigens ijverig zoeken mee gemoeid om een dergelijke werkplaats te ontdekken. De tot op heden geconstateerde ateliers liggen namelijk onder een vrij dikke laag zand verborgen; alleen bij graafwerk of bij het omwoelen van den bodem door den tractor komt soms een artefact boven drijven. Dan is verder en dieper graven de eenige mogelijkheid om de werktuigen te ontdekken.

Naar aanleiding onzer publicatie „Een Magdalenienstation op de Veluwe” schreef ons de bekende Noordduitsche archaeoloog, Dr. G. Schwantes o.m., dat de Elspeter vondst „ein richtiges Paläolithikum in Ihrem Lande nachweist”. Verder: „Dass diese Sachen, wie Sie ganz richtig nachweisen, nicht mehr mesolithisch, sondern rein paläolithisch sind, beweisen die Formen”.

Dr. S. is echter geneigd de vondst nog iets ouder te dateeren dan wij dit deden, en wel op grond hiervan, dat de „atypische Kerbspitze” („pointe à crans atypiques”) een „Leitform für das jüngere Aurignacien” is. De papegaaisnavel als kenmerkend Magdalenien-werktuig zou deze opvatting in den weg staan, doch Dr. S. meent in de Elspeter exemplaren van dit type niet de Stichel (burin) te herkennen, doch een ander werktuig in den vorm van een papegaaisnavel. In dat geval — zegt Dr. S. — zou niets de plaatsing van het atelier in het Aurignacien meer in den weg staan.

In ons artikel vorengenoemd schreven we: „Het geheel was kenmerkend voor het Magdalenien, met inslag van het Aurignacien”. Het verheugt ons zeer, dat Dr. S. het dus bijna geheel met ons